

Test z dejín matematiky

- Platón** (427–347 pred n. l.) skúmal aj pravidelné konvexné mnohosteny, ktoré po ňom pomenovali *platónske telesá*. Ktorý z dolu uvedených pravidelných mnohostenov neexistuje?
A) pravidelný osemsten B) pravidelný dvanásťsten
C) pravidelný šesťnásťsten D) pravidelný dvadsaťsten
- Eudoxos z Knidu** (asi 400–350 pred n. l.) bol Platónov žiak. Ako sa volá Eudoxom navrhnutá metóda určovania obvodov alebo obsahov rovinných útvarov?
A) regula falsi B) metóda dotýčnic C) metóda substitúcie D) exhaustačná metóda
- Archimedes zo Syrakúz** bol zavraždený pri obliehaní svojho mesta rímskymi vojakmi. Pred svojou smrťou vraj vykrikol: *Noli tangere circulos meos – Nedotýkaj sa mojich kruhov*. V ktorom roku sa toto stalo?
A) 512 pred n. l. B) 212 pred n. l. C) 112 pred n. l. D) 112 n. l.
- Kto je autorom najstaršieho zachovaného spisu o kužeľosečkách – *Kónika* (8 zväzkov, prvé štyri knihy sú v gréčtine, ďalšie tri v arabštine a posledná sa stratila)?
A) *Táles z Milétu* B) *Aristarchos zo Samu* C) *Diofantos z Alexandrie* D) *Apollonios z Pergy*
- Aj na stredovekých univerzitách boli slobodné umenia rozdelené na **trívium** a kvadrívium. Čo nepatrí do trívia?
A) gramatika B) rétorika C) aritmetika D) dialektika
- Učiteľ, filozof a básnik na dvore Karola Veľkého v Aachene **Alcuin z Yorku** (asi 735–804) poučal svojich blížnych rukopisom, v ktorom je uvedená, aj dnes známa príhoda o vlkovi, koze a hlávke kapusty a ich prevoze cez rieku za daných podmienok. Aký bol názov tejto práce?
A) *Hádanky pre bystrých* B) *Úlohy pre cibrenie umu mladých*
C) *Tajomstvo úspechu* D) *Riešenia potešia*
- Ktorá matematická krivka, vystihujúce určitý mechanický pohyb, sa prezýva *krásna trojská Helena geometrie*?
A) cykloida B) konchoida C) kvadratrix D) evolventa
- Kto napísal roku 1202 knižku o používaní indicko-arabských číslíc pod názvom *Liber Abaci*, v ktorej riešenie jednej nenápadnej úlohy neskôr získalo označenie *Fibonacciho postupnosť*?
A) *Luca Pacioli* B) *Bonaventura Cavalieri* C) *Leonardo Pisanský* D) *Gerardo z Cremony*
- Luca Pacioli** (asi 1445-1514) vydal roku 1509 matematickú knižku o tzv. zlatom reze, ktorú ilustroval Leonardo da Vinci (1452-1519). Aký bol názov tohto diela?
A) *Almagest* B) *De divina proportione* C) *Liber embadorum* D) *Ars Magna*
- V ktorom roku zaviedol **John Napier** v zápisoch čísel desatinnú čiarku?
A) 1417 B) 1517 C) 1617 D) 1717
- Od roku 1557 používal **R. Recorde** pre označenie rovnosti znak =. Kto prvý použil roku 1655 na označenie nekonečna znak ∞ ?
A) *J. Wallis* B) *J. Hudde* C) *W. Oughtred* D) *G. Desargues*
- Pravda je tá istá v Toulouse i v Paríži*. Takto hodnotil **B. Pascal** (1623 - 1662) vo svojej korešpondencii vyriešenie niektorých pravdepodobnostných problémov. Kto bol adresátom listu s hore uvedenou vetou?
A) *Ch. Huygens* B) *T. Bayes* C) *P. Fermat* D) *J. Bernoulli*
- Päť matematikov (**Clairaut, Euler, d'Alembert, Lagrange, Laplace**) si rozdelilo medzi sebou svet, ktorého existenciu odhalil Newton. O ktorom z hore uvedených matematikov sa tvrdí, že je Talian francúzskeho pôvodu či Francúz talianskeho pôvodu?
A) *Lagrange* B) *Laplace* C) *Euler* D) *Clairaut*
- Ktoej dole uvedenej práce nie je autor **Bernard Bolzano** (1781–1848), významný profesor pražskej univerzity a najprenikavejší mysliteľ 19. storočia v Čechách?
A) *Rýdzoanalytický dôkaz* B) *Vedoslovie* C) *Hodnota vedy* D) *Paradoxy nekonečna*
- V rokoch 1964 až 1988 bol riaditeľom **Matematického ústavu SAV** v Bratislave. Medzi učiteľmi matematiky boli známe jeho publikácie *O rovnicích* (Praha, 1940), *Algebraické čísla* (Praha, 1950), *Základy náuky o riešení rovníc* (Praha, 1958). Vo svete bol uznávaným odborníkom v teórii pologrúp. O ktorom slovenskom matematikovi sme hovorili?
A) *Š. Schwarz* B) *J. Hronec* C) *T. Šalát* D) *M. Kolibiar*

Správne odpovede:

- 1) C; 2) D; 3) B; 4) D; 5) C; 6) B; 7) A; 8) C; 9) B; 10) C; 11) A; 12) C; 13) A; 14) C; 15) A;
(vybral a zostavil **dmj**)